

Eerste paal: doorbouwen aan de toekomst

Op maandag 22 augustus, heeft mevrouw Van Mastenbroek, voorzitter van het bestuur van de TH Rijswijk, de eerste paal geslagen in de sporthal. Met deze handeling gaf zij het 'startschot' voor een verbouwingsoperatie van 3 miljoen. In de sporthal zullen twee collegezalen en twaalf theorie-lokalen worden gecreëerd.

(vervolg op pag. 2)

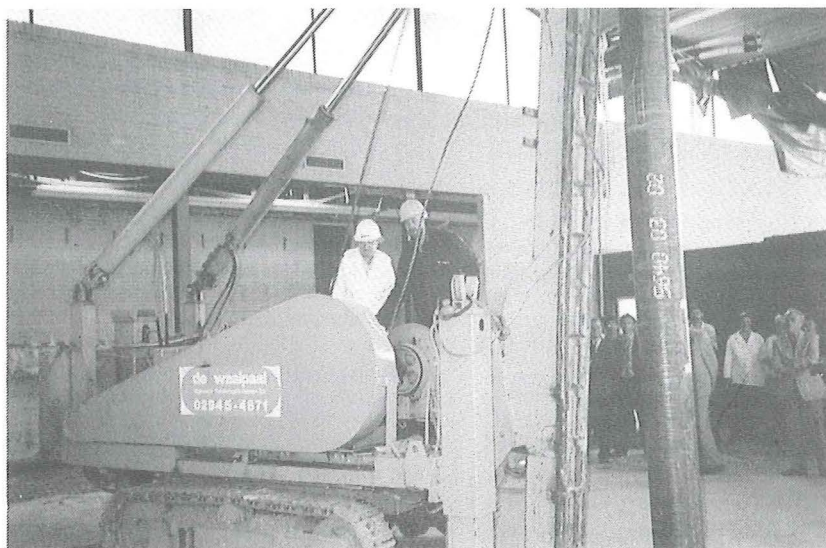

foto: Mariëtte Nap

TH Rijswijk danst op rand vulkaan

'Wat voor de Technische Hogeschool Rijswijk een feestelijk jubileumjaar moet worden, dreigt te worden overschaduwd door bezuinigingsmaatregelen die hun weerga niet kennen. De feesten gaan door, maar als de plannen van het paarse kabinet worden uitgevoerd, dansen we op de rand van een vulkaan.' Met deze 'waarschuwing' opende de heer Michalides, voorzitter van de Centrale Directie, op 5 september het studiejaar.

Bezuinigingen

Personeel, afgevaardigden van studentenverenigingen en het bestuur, die voor de openingstoespraak bijeen waren gekomen in de nieuwbouw, werden door Michalides met de neus op de feiten gedrukt. 'Het paarse kabinet komt met rigoureuze bezuinigingen: 1 miljard gulden op

de studiefinanciering en 500 miljoen door een herstructurering van het hoger onderwijs. Deze plannen zullen voor veel jongeren een belemmering gaan vormen om te gaan studeren. En dat gaat ten koste van de kennisintensiteit die Nederland nodig heeft.' Volgens Michalides zullen de bezuinigingen ook grote gevolgen hebben voor de werkgelegenheid in het hoger onderwijs.

Lichtpuntjes

Toch ziet Michalides lichtpuntjes: 'Het HBO gaat naar een meer internationale titulatuur en kan nu zelf opleiden voor een professionele 'masters degree'. Daarnaast kan de samenwerking met universiteiten, andere hogescholen, het bedrijfsleven en de overheid ons stimuleren tot het ontwikkelen van nieuwe onderwijsprogramma's.' Dat zouden programma's moeten worden waarin onderwijs en leerproces veel dichter komen te staan bij het functioneren in het bedrijfsleven. (16)

2

*Van de redactie
Colofon
Eerste paal
Personalía*

3

*Kwaliteit belangrijker dan
kwantiteit,
een interview met oud-
directeur Trentelman*

4

*TIS nu op school
Mededelingen
Agenda*

5

*Het hoogste cijfer telt
DIAS: regen en Amnesty
Mededelingen
Personalía*

6

Advertentie VSB-bank

7

*Uitlaatklep voor BK-
studenten?
Column Inge: Arbeid adelt?*

8

*Nieuwsbrief voor
afgestudeerden*

Investeren in onderwijs is investeren in de toekomst. De door het paarse kabinet aangekondigde bezuinigingen, die ook het hoger technisch onderwijs zullen treffen, doen ons het ergste vrezen voor de toekomst van het onderwijs in het algemeen en onze school in het bijzonder. Bovendien wordt met de aangekondigde bezuinigingen een behoorlijke domper gezet op de feestvreugde die had moeten losbarsten bij de opening van ons jubileumjaar. De slogan 'TH Rijswijk, al 25 jaar heel bijzonder' lijkt overschaduwd te worden door 'Dansen op de rand van een vulkaan', de titel van de toespraak waarmee de voorzitter van de Centrale Directie het studiejaar opende.

Ondanks de hierboven geschetste problemen, mag het jubileumjaar niet ongemerkt voorbijgaan. Wij zullen dan ook in alle hogeschoolbladen die dit jaar van de persen rollen van onze huisdrukkerij, stil-

staan bij het lustrum. In dit nummer gebeurt dat in een interview met oud-directeur Trentelman, die ons meeneemt naar de beginperiode van de school en een lans breekt voor de kwaliteit van het onderwijs.

Ook wij hebben kwaliteit hoog in het vaandel. Daarom hebben we het redactieteam versterkt met drie nieuwe leden: Irma Gosliga, Frits Jeijnsman en Arnold Smit. Frits en Arnold maakten al eerder deel uit van ons team en wij vinden het zeer prettig ze - na afwezigheid tijdens hun stagejaar - opnieuw te mogen verwelkomen. Ons collega-redactielid Ignatius van Neerven is op dit moment nog ziek thuis. Wij wensen hem veel sterkte en hopen dat hij bij het maken van de volgende T Ha R-info! weer van de partij is.

Voor het maken van een inhoudelijk sterk hogeschoolblad is echter meer nodig dan een redactieteam op volle sterkte: wij hebben ook 'steun' nodig van zoveel mogelijk mensen binnen de school. Daarmee bedoelen we informatie, tips en opbouwende kritiek. Onze brievenbus naast het 'smoelenbord' in de hal is er nog steeds en onze kamerdeuren staan altijd open...

Eerste paal: doorbouwen aan de toekomst

(vervolg van pag. 1)

Waarom deze verbouwing van de sporthal? In de eerste plaats omdat er geen sport meer wordt gegeven op onze school. Sinds 1986 stelt het ministerie van Onderwijs geen geld meer beschikbaar voor sport. Het vak werd daarom na verloop van tijd uit het curriculum gehaald. Bovendien zat de TH Rijswijk te krap in het jasje: het schoolcomplex dat ooit werd gebouwd voor 600 studenten is - ondanks recente uitbreidingen - te klein geworden voor de 1600 studenten die wij inmiddels in 'huis'

hebben. Het was dan ook hoog tijd voor de TH Rijswijk, die sinds januari 1994 volledig eigenaar is van het gebouw en geheel verantwoordelijk voor de eigen huisvesting, om het huisvestingsprobleem aan te pakken.

Oplevering op 1 februari

De collegezalen en theorielokalen moeten worden opgeleverd v or de viering van het vijfde lustrum. Op 1 februari moeten de werkzaamheden zijn afgerond. Een enorme opgave voor de bouwers, die bij voorbaat werden bedankt door de voorzitter van de Centrale Directie voor hun durf en inzet. Immers: het hoofdstuk onvoorzien is bij het werken in de bestaande bouw meestal erg groot.

COLOFON

T Ha R-info!, het informatiebulletin van de TH Rijswijk verschijnt acht maal per jaar (in september, oktober, november, december, februari, maart, april en mei) in een oplage van 2000

Hoofredactie:
Irma Gosliga

Redactie:
Ineke Glaser, Irma Gosliga,
Frits Jeijnsman, Ignatius van Neerven,
Arnold Smit, Grada Vermin,
Jan-Willem Weijers, Paul Witte

Eindredactie:
Grada Vermin

Fotoredactie:
Paul Witte

Contactpersoon adverteerders:
Anton van Hal
Telefoon (070) 3401820

Grafische vormgeving:
Rob Hagman en Erwin Wolters

Lay-out en druk:
Rob Hagman en Bidjai Rangoe,
huisdrukkerij TH Rijswijk

Verder werkten aan dit nummer mee:
Mariëlle Nap en Inge van Werven

Deadlines kopij 1994:
nr. 2 30 september
nr. 3 4 november
nr. 4 2 december

Adres:
R.-K. Technische Hogeschool Rijswijk,
Lange Kleiweg 4, 2288 GK Rijswijk
Telefoon (070) 3401500
Telefax (070) 3192406

De heer Van Hengel, directeur van Architectenbureau Groep 5, sprak tijdens de bijeenkomst zijn bewondering uit voor ons onderwijsinstituut: 'Met de huidige (bezuinigings-) plannen van het kabinet gewoon doorbouwen aan de toekomst en bovendien een lekker jubileumfeest bouwen. Dat getuigt van vertrouwen en visie.' (PW)

**Deadline kopij
T Ha R-info! 2:
30 september 1994**

KWALITEIT belangrijker dan

KWANTITEIT

Een interview met
oud-directeur ir J. Trentelman

De omvang van de school is niet zo belangrijk. Wel de kwaliteit van het onderwijs. Zolang afgestudeerde ingenieurs gretig aftrek vinden bij het bedrijfsleven, heeft een opleidingsinstituut bestaansrecht.' Ir J. Trentelman, directeur van 1968 tot en met 1984, blikt met plezier terug op de bewogen start van de toenmalige HTS Rijswijk.

Het ministerie van Onderwijs kende een scheutige regeling dat een directeur van een te starten school drie maanden voor het officiële begin van het studiejaar in dienst mocht treden. 'Een onmogelijke opgave natuurlijk,' meent de heer Trentelman. Met goedkeuring van het ministerie trad hij vervolgens een jaar van tevoren in dienst en besteedde - naast zijn andere baan - acht uur per week aan de in de steigers staande HTS. Een echte werkplek was er niet aan de Lange Kleiweg. Trentelman: 'Ik plande een aantal besprekingen op zo'n Rijswijkse dag en besteedde die onder andere aan overleg met het bestuur, bouwvergaderingen, aantrekken van docenten en overleg met rectoren uit de omgeving. Het inschrijven van de eerste studenten had plaats in de bibliotheek van de HTS Prinsessegracht (nu Haagse Hogeschool). Per advertentie werden deze avonden aangekondigd.'

Vorbereidend jaar

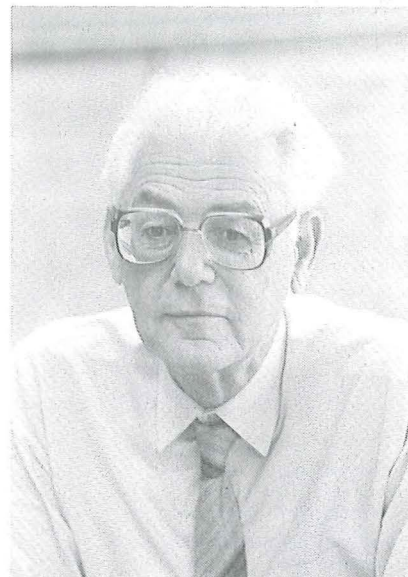
Trentelman: 'Zo begon in september 1969 het eerste studiejaar met een voorbereidend jaar. We startten met twee klassen studenten, die hier en daar nog over bouwmaterialen moesten heenstappen. Er waren minder dan tien docenten tijdens dat eerste jaar en we moesten een aantal praktijkruimten nog inrichten.' In 1974 studeerden de eerste Rijswijkse ingenieurs af in de Elektrotechniek, Werktuigbouwkunde en Fysische Techniek (nu Technische Natuurkunde). Het aantal studenten nam - zonder veel inspanningen van HTS-zijde - elk jaar toe.

THR 25

In 1980 werd gestart met Technische Bedrijfskunde, een studierichting die de school een bredere basis moest geven.

Aansluitingsproblemen

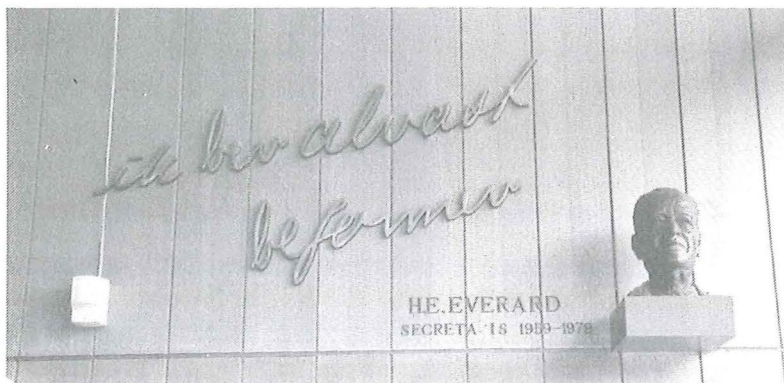
Het was een roerige tijd in onderwijsland. MULO verdween voor

MAVO, HBS en MMS verdwenen voor HAVO en Atheneum. De MTS oude stijl (3 jaar) werd MTS nieuwe stijl (4 jaar). Het voorbereidend jaar werd opgeheven. De ex-directeur haalt herinneringen op over het maandelijkse overleg tussen HTS-en en rectoren/decanen van HAVO-scholen over wat nu genoemd wordt 'het aansluitingsprobleem'. Trentelman: 'Dat bestond dus al in 1969 en is tot op heden nog niet opgelost.'

Streven naar kwaliteit

'Bij het Rijswijkse trimesteronderwijssysteem stond,' aldus Trentelman, 'vanaf het begin het belang van de student voorop. Doordat het studiepuntenstelsel op elk moment inzicht verschafte in de behaalde resultaten en er een aantal herkansingen mogelijk was, hadden de studenten grip op hun studievoortgang en dat leverde goede rendementen op. Het trimestersysteem bevorderde ook de hoge kwaliteit van het onderwijs. Docenten geven nu eenmaal niet graag onvoldoendes als dat een student een jaar studietijd scheelt. Drie maanden vertraging om de kwaliteit van een ingenieur te verhogen is meer acceptabel. En daar gaat het om, ingenieurs afleveren die in het bedrijfsleven welkom zijn.' (IGo)

MEDEDELINGEN

Van P.R. en Voorlichting

Zijn ze jou op je oude school al vergeten? Wat doe jij als je gebeld wordt door een docent van je oude school? Snel ophangen? Wij hebben een beter idee. Luister gewoon even. Soms wordt je namelijk gevraagd om op je oude school voorlichting te komen geven. Logisch dat jij wordt gevraagd, want wie kan er beter voorlichting geven dan een student(e) die zelf de opleiding volgt. Wij zijn blij met die enthousiaste ambassadeurs van de TH Rijswijk. Word je gevraagd of nodig jij jezelf uit, kom dan voor assistentie en voorlichtingsmateriaal naar de afdeling P.R. & Voorlichting (kamer 113).

THR 25

Expositie 'Kunst en
Techniek'

'TH Rijswijk, al 25 jaar heel bijzonder.' Kunst, vaak ook heel bijzonder. Gedurende het jubileumjaar zal de hal van de THR opgeleurd worden met kunstwerken in de ruimste zin van het woord. Het spits is afgebeten met een expositie van de Artotheek Rijswijk bestaande uit 42 kunstwerken van 24 kunstenaars. Deze expositie zal duren tot 24 oktober 1994. Daarna zullen zeven kunstwerken van deze expositie tot het einde van het jubileumjaar elders in het gebouw te bezichtigen zijn. Uitgebreide informatie over de kunstwerken is te verkrijgen bij Folkert Post (kamer 010) en de Artotheek (070) 3948808.

Van de studentenverenigingen

HSV

Zin om lid te worden van een studentenvereniging in Den Haag? De Haagse Studenten Vereniging (HSV), gehuisvest in sociëteit Megara aan de Burgemeester Karnebeeklaan 3 in Den Haag, zoekt nog leden. Neem voor meer informatie contact op met HSV (070) 3646743 of Wilmar Gerard Langerak uit BH21.

AGENDA

25 november 1994

Technische Bedrijvenbeurs in de Jaarbeurs, Utrecht. Doel: vergevorderde en net afgestudeerde HBO/WO-studenten in contact brengen met het bedrijfsleven. Curriculum-formulieren zijn verkrijgbaar bij THR-bibliotheek.

Mededelingen voor de Agenda kunt u deponeren in de kopijbus van TéHaèR-info! (in de hal, naast het 'smoelenbord')

TIS nu op school

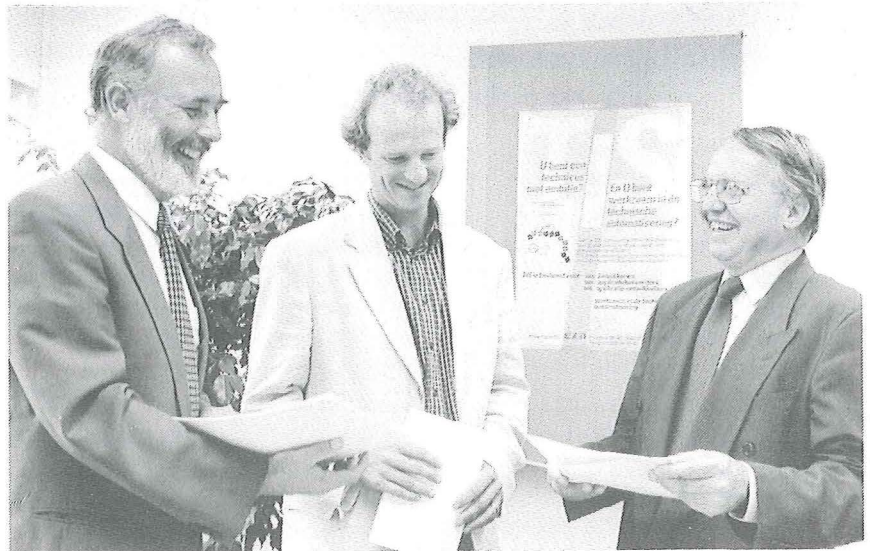

foto: Stichting Exin

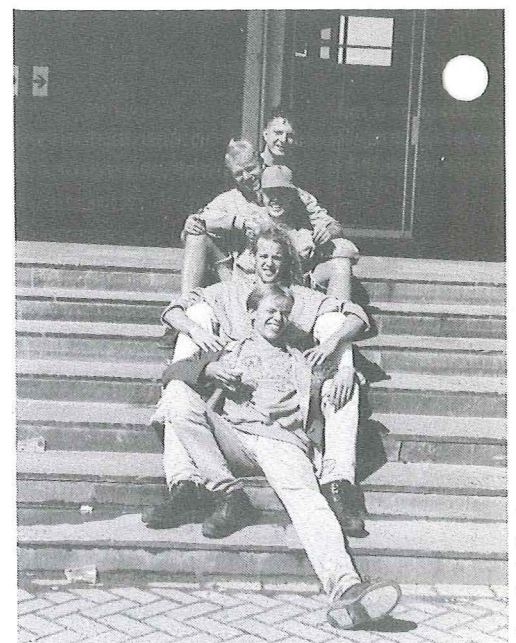
De heren Michalides en Van de Ven, respectievelijk voorzitter van de Centrale Directie en hoofd studierichting Werktuigbouwkunde, ondertekenden op 23 augustus 1994 een licentie-overeenkomst Technische Informatiesystemen (TIS) met de stichting EXIN. De TH Rijswijk heeft hiermee het recht verworven de TIS-opleiding op te nemen in de lesprogramma's.

Het leerplan TIS is een rijkserkende opleiding op HBO-niveau, gericht op de technische automatisering. TIS heeft als doel de Nederlandse industrie te voorzien van een stelsel opleidingen en examens op het terrein van industriële automatisering. Volgens docent Yde Bleeker gaat TIS een belangrijke plaats innemen in het curriculum van de opleidingen Technische Bedrijfskunde en Werktuigbouwkunde. Voor het bedrijfsleven heeft een student die naast zijn HTS-diploma ook een TIS-deelcertificaat behaalt, een aantoonbare meerwaarde.

Integratie

Bleeker: 'Het gaat niet alleen om het opnemen van vakken als CAD-CAM, NC (numerical control) en FPA (flexibele productie-automatisering), maar vooral om de integratie van IT (informatietechnologie) binnen de reguliere vakken. Wij zullen in de toekomst veel aandacht schenken

aan informatie-analyse en koppeling van bestuurlijke informatiesystemen aan technische informatiesystemen. Op dit moment zijn er plannen om een geautomatiseerd model te ontwikkelen van een bedrijfsproces, dat met name studenten Technische Bedrijfskunde inzicht geeft in de samenhang van een technische studie. Ook hierbij speelt IT een belangrijke rol. Wij overwegen overigens ook om afgestudeerden van de TH Rijswijk een nascholingsprogramma aan te bieden waarin gebruik gemaakt wordt van de TIS-leerstof.' (MN)

De DIAS-commissie (van voor naar achter): Ardi Seij, Bas van Angeliqne Schrama, Marco Bakker (voorzitter) en Erik Wesse.

Zouger?

Het hoogste cijfer telt, loterij of studiemotiverend?

-Ingezonden-

Een hele week lang geblokt en dan toch een drie gehaald, daar báál je toch van?! Heb je het dan niet goed begrepen? Was het tentamen te zwaar? Of heb je gewoon nòg te weinig eraan gedaan? Tja, met een hertentamen kun je er nog een voldoende van maken.

Dus... dan ga je maar weer tot in de late uurtjes genieten van zakken chips, een overdosis cafeïne en een moeilijk te verteren boek! Maar daarom nog niet minder interessant, toch?!? Whoeháá, je zou wel supermaf zijn om het risico te nemen om nu een twéé te halen! Op de Technische Hogeschool Rijswijk geldt nu eenmaal dat het laatste cijfer telt, en dat wéét je!

Ach, als je er nog eens goed voor zou gaan oefenen, kun je er eigenlijk haast geen lager cijfer voor halen, maar toch 'knaagt' het wel: Wat, als je nu net die dingen voorgeschoteld krijgt, waar je zo'n moeite mee hebt? Of stel je voor dat je een blackout krijgt? Je zou zeker niet de eerste zijn, die dat overkomt!

Deze angst en de 'knowledge' dat als je een twee haalt, je ook een goede reden hebt om verschrikkelijke hoofdpijn te krijgen, zijn ontzettend demotiverend voor praktisch iedere student.

'Dan maar een drie...' zul je wel grommen. Het was anders best aardig geweest om de stof (nog) eens onder je neus te krijgen, het is tenslotte interessant. Daar doe je het toch voor?!? Maar ja, dat risico hè, want wie zet nu zijn propaedeuse ervoor op het spel? Kortom: motivatie is zip, boek blijft verbleken op de plank...

Een systeem waarin het hóógste cijfer telt? Dat zou al heel wat motiverender zijn om je nog eens plaats te laten nemen aan je bureau. Dat is toch ook precies wat de docenten graag zien bij hun 'pupilletjes'? Eén vooraanstaand docent schold dit systeem onlangs uit voor 'lotto-systeem'. Maar lotto, dat is toch aan een tafel op een formuliertje zes kruisjes zetten en dan maar hópen dat je er wat van goed hebt? Een HBO-tentamen zal (en màg) zeker niet van een dusdanig niveau zijn, dat als 'je maar wat invult', je er ook nog wel eens een aardig cijfer voor zou kunnen halen. Dat is dan ook zeker niet het geval! Want wèdden, dat je er wat voor moet doen! Dus nee, géén LOTTO, gewoon keihard werken. Zonder het risico je 'P' te verspelen, is de motivatie om nog eens iets te bestuderen, véél groter!

Mario Roering, NH21

DIAS: regen en Amnesty

De driedaagse introductie voor aanstaande studenten (DIAS) was ook dit jaar een groot succes. De regenbuitjes die de deelnemers met enige regelmaat teisterden, konden de pret niet drukken. Naast vaste programma-onderdelen zoals vossejacht, nachtelijke survivaltocht, tienkamp, barbecue, volleybal, flink feesten en weinig slaap was er dit jaar een actie op het Binnenhof in samenwerking met Amnesty International.

Spandoek op het Binnenhof

Daar maakten studenten van de TH Rijswijk op vrijdag 2 september in twee uur tijd een spandoek van ruim

zeven bij acht meter met daarop de volgende tekst van Amnesty International: 'In sommige landen krijg je na één keer demonstreren wel tien jaar om je studie af te maken. In tientallen landen over de hele wereld worden studenten opgepakt, gemarteld of gedood door hun eigen regering. Amnesty International voert daar actie tegen. Doe mee!' Hiermee wilden de aanstaande studenten hun betrokkenheid tonen met studerenden in andere landen. Een prima initiatief van de DIAS-commissie die ik namens velen op de TH Rijswijk, graag bedank, voor alle inspanningen in en vòòr de DIAS-week. (GV)

MEDEDELINGEN

Van de feestcommissie

Personeel opgelet! Op vrijdagavond 25 november pakken wij uit met cabaret van de bovenste plank. Reserveer die avond alvast en let op verdere mededelingen.

Van de coördinator Internationalisering

'Studenten' uit Tanzania

Op 5 september jl. zijn twee medewerkers van de universiteit van Dar Es Salam in Tanzania op de TH Rijswijk begonnen aan een praktijkgerichte cursus van acht weken over hoogspanning en meettechniek. De 'studenten', mevrouw Kyomo en de heer Chambala, volgen hier lessen in het kader van een samenwerkingsproject van de TU Delft, de TH Rijswijk en KEMA. Zij worden begeleid door de heren Vervoorn en Van Woerden. *Buitenlandse stage*

Steeds meer studenten raken geïnteresseerd in een buitenlandse stage. Houdt er rekening mee dat je voor het regelen van een dergelijke stage minstens een half jaar voorbereidingstijd nodig hebt. Als jij wilt weten welke mogelijkheden er zijn in het algemeen of als je behoefte hebt aan informatie over een specifiek land dan kun je het best naar de beurs *Scope on the globe* gaan. Deze beurs wordt op 30 september en 1 oktober gehouden in de RAI in Amsterdam. Naast lezingen over diverse landen, wordt er informatie gegeven over studiebeurzen, het schrijven van een brief en c.v. en nog veel meer. De entree-prijs is tien gulden.

In de bibliotheek is een beperkt aantal folders met het programma van de beurs aanwezig.

Nadere informatie:

maandag tot en met donderdag tussen 14.00 en 16.00 uur bij Dionne Mastwijk (kamer 120). Telefoon (070) 3401814.

Van het pastoraat

Wegens ziekte van Ignatius van Neerven is het pastoraat tot nadere kennisgeving gesloten.

PERSONALIA

Nieuwe functie per 1 augustus 1994

Annette Potting (administratief medewerkster studentenadministratie)

Uit dienst per 1 juli 1994

Frank Eerland (docent E)
Ab El Azzouzi (docent E)

Uit dienst per 1 september 1994

Freddie de Beer (docent E)

Met V.U.T. per 1 september 1994

Martien Bongers (docent E)

Hoe smeer je 'n student een bankrekening aan?

Open je een studentenrekening bij de VSB Bank, dan krijg je een gratis organizer. Hij is navulbaar en gaat heel je studietijd mee. Erg handig dus voor het noteren van je afspraakjes en... tentamens bijvoorbeeld.

Maar dat is niet het enige. Bij de VSB Studentenrekening hoort een gratis VSB Europas met PIN-code, zodat je op elk moment van de dag geld uit de muur kunt halen. Je mag tot f 1.500,- rood staan.

Verder kun je ook de VSB Card, een handige creditcard, aanvragen en heb je recht op voordelige verzekeringen, speciaal samengesteld voor studenten. Hiervoor hoef je alleen je WSF-toelage (studiefinanciering) op je VSB Studentenrekening te laten bijschrijven.

Als je ook wel zo'n handige organizer (en bankrekening natuurlijk!) kunt gebruiken, kom dan naar een kantoor van de VSB Bank of bel gratis naar VSB Telebank: **06-0331**

VSB•BANK
Daar kom je verder mee.

Uitlaatklep voor BK-studenten? De opleidingscommissie Technische Bedrijfskunde stelt zich voor

Loop je hier op school ook wel eens op tegen een reglement dat je zou willen veranderen? Ben je niet zo te spreken over de faciliteiten op school? Weet je bovendien niet bij wie je moet aankloppen om hier iets aan te doen? Drie studenten Technische Bedrijfskunde liepen daar al een tijdje mee rond en lieten het er niet bij zitten. Francis Lugtenburg, Ard van Leeuwen en Albert-Jan van der Hulst staken de hoofden bij elkaar en gingen op zoek naar een 'uitlaatklep'.

Eerst dachten ze erover de Studentenraad (SR), die duidelijk wat in de vergetelheid was geraakt, nieuw leven in te blazen. Maar wat bleek, volgens de huidige onderwijswetgeving moet iedere studierichting met ingang van het studiejaar 1994/1995 een zogenaamde Opleidingscommissie (OC) hebben, bestaande uit studenten en docenten.

Elk studiejaar moet in die OC door een student vertegenwoordigd zijn. Door de actie van Francis, Ard en Albert-Jan was de basis voor zo'n commissie bij Technische Bedrijfskunde in wezen gelegd.

Spreekbuis

Ard: 'Samen met de vier fase-coördinatoren (docenten) van BK, Ingrid Helleman, Leo Houdijk, Marian den Ottolander en Inge van Werven, gaan wij werken aan een beter studieklimaat.' Studenten die iets veranderd willen hebben, doen er daarom goed aan dit aan te kaarten bij de OC. Albert-Jan: 'Om voorbeelden te noemen van zaken waar op dit moment hard aan gewerkt wordt: de samenstelling van oefententamenbundels met uitwerkingen in plaats van zonder. En een boekenlijst zonder niet-of-zelden-gebruikte-boeken in plaats van met.'

Francis: 'Maar denk nu niet dat wij een klachtenbank zijn. Wij zien onszelf meer als spreekbuis van de BK-studenten. Hopelijk weet iedereen de weg naar die spreekbuis nu te vinden.' (IGUGV)

Na een voorbereidingstijd van zo'n twee maanden vóór de zomervakantie is de Opleidingscommissie van BK sinds 1 september jl. 'officieel'. De leden zijn: Lennert Bauer (H4, CTB), Christine Deurman (H4, LTB), Christiaan Fornier (H4, LTB), Daniël Muilenburg (Pm), Albert-Jan van der Hulst (Stage), Ard van Leeuwen (Stage), Francis Lugtenburg (Pv). Er is nog een 'vacature' voor een student uit de P1-fase. De OC heeft een eigen postbus in de hal (OC-BK) waarin je vragen en/of opmerkingen kwijt kunt die te maken hebben met de studievoortgang.

**U wilt adverteren in ons blad? Dat is mogelijk!
Neem voor informatie contact op met
Anton van Hal, telefoon (070) 3401820**

COLUMN

Arbeid adelt?

Er bestaan veel belangrijke teksten over arbeid. Zo staat in de Bijbel dat wij ons brood in het zweet des aanschijns moeten verdienen. Max Weber heeft opgemerkt dat er wel eens een verband kan bestaan tussen het hierop gebaseerde Noord-europees protestante arbeidsethos en de aldaar heersende welvaart.

Wij hebben het spreekwoord 'Arbeid adelt', maar Karl Marx zegt juist dat arbeid leidt tot vervreemding. Hoe kan het nou dat sommigen menen dat arbeid leidt tot zelfverwerkelijking (toevoegen aan de zingeving van je leven) terwijl anderen stellen dat mensen juist hun vermogen tot zelfverwerkelijking kwijtraken door arbeid.

Ik zou een theoretische verhandeling hierover kunnen geven, maar ik vertel liever iets over mijn eigen ervaringen. Arbeid, die je met je hart uitvoert, adelt inderdaad. Die voegt toe aan de vreugde en de rijkdom van je leven. Maar arbeid waarbij je wordt 'gebruikt' voor de 'return on investment' maakt je ziek. Je ziel wordt er niet door geraakt en verrijkt.

Dat betekent dat ik kritisch ben geworden op het werk dat ik doe en op de omgeving waarin ik dat doe. Natuurlijk hoeft het niet 100% rozegeur te zijn, maar de pret moet voor mij overheersen. Alleen dan houd ik energie om op een gezonde manier met mijn werk bezig te blijven. Dat betekent nogal wat voor het vak dat je kiest, en de organisatie waarin je dat vak leert en uitoefent. Dat betekent ook dat jij, wanneer je situaties moet creëren voor anderen - en dat doen mensen op HBO-niveau! - ervoor moet zorgen dat zowel het werk als de omgeving 'goed' is voor je medewerkers.

Natuurlijk wil ik ook graag rijk worden. Geld is handig om vervelende dingen te kunnen afkopen, maar ik heb gemerkt dat de echte rijkdom in het leven van iedere dag zit. In kleine dingen. Het schrijven van deze column bijvoorbeeld. Of goed contact met een collega of (oud)student. Iemand die iets heeft aan wat hij/zij in mijn lessen heeft geleerd. Eens even lekker knuffelen. Een ingewikkeld probleem oplossen. Iets nieuws ontwerpen...

Waardoor wordt jouw ziel geraakt hier op school?

Wat geef jij (als student of medewerker) aan onze schoolgemeenschap opdat onze arbeid hier adelt?

Inge

Nieuwsbrief voor Afgestudeerden

Accountmanagement, de verbinding tussen klant en bedrijf

Robin Verwerda is zeven jaar geleden afgestudeerd bij Technische Bedrijfskunde en werkzaam bij een multinational. Als accountmanager van complexe technische systemen (telecommunicatie), vindt hij één van de belangrijkste aspecten van zijn werk dat hij 'klantgericht' kan handelen. Dat is denken vanuit het perspectief van de klant. Hij is van mening dat juist de opleiding Technische Bedrijfskunde een goede vooropleiding is, al moet je ook bepaalde karaktereigenschappen hebben en in het bedrijfsleven nog veel leren.

Wat doet een accountmanager precies?

'Een accountmanager verzorgt het relatiebeheer tussen klant en leverancier. Dat kan een pakket van producten zijn, maar ook een dienst. Je bedient voornamelijk de grote klanten, deze hebben dan in jouw bedrijf één aanspreekpunt. Je kwaliteit is dat je kunt werken vanuit de verschillende gezichtshoeken en interpretaties van de klant. Dit vertaal jij dan naar wat het bedrijf kan leveren en je zet de vraag van de klant dus om tot concrete acties, ofwel orders. Juist omdat je de techniek kunt vertalen naar de behoeften van je klanten, kun je een goede adviesrelatie met je klant opbouwen. Het hoeft niet meteen bij het eerste contact een order te zijn. Vaak moet je eerst vertrouwen wekken voordat je met een relatie echt mag meedenken over producten die een positieve bijdrage kunnen leveren bij het optimaliseren van zijn bedrijfsprocessen. Het is ook belangrijk dat je goed luistert naar wat de klant nodig heeft. Soms kan dat aanleiding geven tot productontwikkeling, zodat je op termijn je klanten nog beter kunt bedienen.'

Wat is een accountmanager anders dan een verkoper?

'De traditionele verkoper verkoopt zijn of haar produkt. In die benadering gaat het er dus meer om dat je je eigen produkt aanprijst. De kern van mijn werk is natuurlijk ook wel verkopen, maar ik ben - ten opzichte van de concurrent - op een veel bredere manier en ook op de langere termijn bezig. Ik wacht dus niet tot de klant een vraag heeft gecreëerd, maar denk mee in complexe bedrijfsprocessen en geavanceerde technische ontwerpen en producten. Bij kleine bedrijven en relatief eenvoudige producten kun je nog wel met verkopers werken. Een accountmanager heeft heel wat meer inhoud dan de meeste mensen denken. Dus niet alleen 100.000 km per jaar in een dikke lease-auto, een kwartiertje bij de klant en

dan eventjes de order noteren. Alhoewel, die auto is best leuk hoor.'

Toch deden allerlei bedrijven het prima met verkopers?

'Uiteraard zijn er nog steeds produkt/marktcombinaties waar het met verkopers uitstekend vertoeven is, maar voor bepaalde diensten/producten en klantengroepen is een andere aanpak gewenst. Het vak 'verkoper' is zeker niet minderwaardig: het is gewoon een andere manier van werken! Daarnaast moet je niet vergeten dat er allerlei maatschappelijke bewegingen gaande zijn die een andere benadering van verkopen nodig maken.

Ten eerste de recessie. Vroeger was de markt groot genoeg voor iedereen. Sommige bedrijven hadden heel comfortabel een monopolie en hadden dus geen concurrentie.

Nu zijn er niet alleen meer aanbieders, ook de markt groeit niet of nauwelijks meer. Wil je dus je marktaandeel vergroten, dan moet je het vaak weghalen uit het marktaandeel van je concurrent. Daardoor is het zoveel belangrijker geworden dat jij voor een klant meer te bieden hebt dan je concurrent. Ten tweede zit ook mijn klant midden in die recessie. De klant moet zijn eigen proces kunnen analyseren om zijn processen efficiënter te kunnen afwickelen, anders valt hij af in de race. Je kunt zeggen dat het bedrijfsleven, doordat het integraler moet gaan denken, ook met een grotere complexiteit te maken krijgt. Als leverancier, moet ik mijn klant dus op heel veel verschillende niveaus benaderen. Ik moet me als volwaardige gesprekspartner kunnen inleven in zijn gedachten-gang, ik moet verstand hebben van bedrijfsprocessen en culturen en 'last but not least' ook van techniek en commercie.'

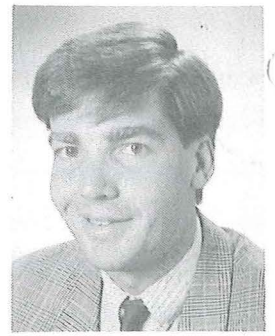
Hoe word je accountmanager, of eigenlijk, is Technische Bedrijfskunde daarvoor de goede studie?

'Nou je hebt net al gehoord van mij hoe veelzijdig je moet zijn. Dat zit niet in het pakket dat je krijgt als je economie studeert, of rechten, of een 100% technische HTS-studie.

De behoefte aan Technisch Bedrijfskundigen werd enkele decennia geleden ontdekt. Sindsdien heeft de Technische Bedrijfskunde zijn waarde voor een aantal bedrijven wel bewezen. In een onderzoek van de Stichting voor Economisch onderzoek van de UvA bleek dat Technische Bedrijfskunde tussen 1979 en 1985 één van de snelst groeiende opleidingen was. Recent (1994) is er door Bureau Research voor Beleid gemeten dat na de tandartsopleiding, de opleiding tot Technisch Bedrijfskundige de laagste kans op werkeloosheid heeft.

Ja, Technische Bedrijfskunde geeft je die kennis die je nodig hebt om een goede accountmanager te worden. Maar, en dat is ook heel belangrijk, het is ook je

persoonlijkheid die een basisvoorwaarde vormt. Een spin in het web te kunnen zijn, zowel in je eigen organisatie als naar de klant toe, is nauwelijks te leren. Verder moet je natuurlijk een brede ervaring in het bedrijf hebben opgedaan. Dat heb ik kunnen doen door 'job-rotation'. Hierdoor kan ik nu veel sneller en beter mijn kwaliteiten inzetten voor het bedrijf. Ik snap eigenlijk niet dat zo weinig bedrijven aan 'job-rotation' doen. Samenvattend: de persoonlijkheid is de basisconditie, de studie Technische Bedrijfskunde brengt je in de starthouding en de 'job-rotation' zorgt voor een optimale start.'

Als je nu terugkijkt naar je opleiding?

'Vroeger kon je het in bedrijven nog redden met allemaal verticale specialisten met een zeer uitgebreide produktkennis. Nu is er meer nodig: inzicht in al deze vakken (van techniek tot organisatiegedrag en milieu-recht en van marketing tot productie-techniek) plus het goed kunnen analyseren en ontwerpen (dus denken en vooral ook doen). Dat geeft de juiste basis. Daardoor kun je begrip tonen voor de gesprekspartners uit de verschillende disciplines en niveaus uit de organisatie.

Je spreekt immers hun taal en begrijpt hun gedachten-gang. Daardoor kun je wat je bij Technische Bedrijfskunde leert, direct toepassen in een accountmanagementfunctie bij vele bedrijven.'

Wat is voor jou het belangrijkste wat je ons verteld hebt?

'Een accountmanager is alleen succesvol als hij zich in het gedrag van de klant met zijn medewerkers en in dat van zijn eigen collega's kan verplaatsen. De opleiding Technische Bedrijfskunde zorgt daarvoor. In combinatie met de juiste persoonlijkheid en een goede leerschool in het bedrijf kun je - net als ik - vóór je dertigste, een zware en zelfstandige baan in het bedrijfsleven hebben.' (iww)

Nadere informatie over de Nieuwsbrief voor Afgestudeerden en de Vereniging van Afgestudeerden TH Rijswijk bij Fred Zoller kamer 027, telefoon (070) 3401597